

Polská prozaička **Olga Tokarczuková** dnes Brňanům představí svoji nejnovější knihu Svůj vůz i pluh ved' přes kosti mrtvých. Už nyní však pracuje na svazku dalším a říká:

Píši román, jehož děj se odehrává také v Brně

MARKÉTA STULÍROVÁ

Brno – Ještě než se rozhodla pro literární dráhu, pracovala jako psychologička. V současnosti je Olga Tokarczuková jednou z nejčtenějších polských autorek a držitelkou několika literárních cen. Na autorském večeru v Brně dnes představí svůj román z roku 2010, který v českém překladu vydalo brněnské nakladatelství Host. „Je to zřejmě má první kniha napsaná se smyslem pro humor. Možná trochu černým, ale doufám, že mi čtenáři mají černý smysl pro humor,“ říká spisovatelka žijící ve Vratislavi.

V Brně dnes blíže představíte román Svůj vůz i pluh ved' přes kosti mrtvých. O čem kniha pojednává?

Je to román s „dvojítm dnem“. V první vrstvě detektivka, kde se to hemží mrtvolami a čekáme na vyřešení záhady. Ve druhé vrstvě pak kniha klade nepřijemné, provokativní a docela podstatné otázky.

Žánrově lze příběh označit jako morální thriller. Nakolik téma morálky postupuje dějem?

Ano, morální otázky... Nejednodušeji řečeno – vycházejí ze situace, v níž jednotlivci stojí proti platným zákonům, které jsou ale podle jeho názoru nelidské a špatné. Jak se má zachovat příkladný občan tváří v tvář zákonům, jež nepřijímá a neváží si jich? Kam až člověk může zajít v boji se zlem? Světí účel prostředky? V určitém smyslu – a to je třetí vrstva – román vypráví o životě na okraji světa, v Kladské kotlině (opět!), na polsko-českých hranicích.

ské kotlině (opět!), na polsko-českých hranicích.

Hlavní hrdinka příběhu čte ráda verše anglického básníka Williama Blakea. To napovídá i název knihy citující jednu z jeho básní. Jaký vztah máte k Blakeově dílu?

Hlavní hrdinka knihy a její přátelé jsou postavy poměrně nekonvenční, izolované, proto je pochopitelné, že Blakea milují. Jeho poezie, filozofie a vůbec životní postoj je pro mě hlasem rebela, člověka stojícího proti establishmentu, který nebyl za svého života doceněn. Nepatřil k miláčkům davu, ale přitom odvážně kritizoval pokrytectví církve, vládnoucí třídu i omezené myšlení svých současníků. Od střední školy mě fascinoval, i když jsem jeho poezii moc nerozuměla. Divná shoda náhod – ze čtyř polských překladatelů Blakea tři bydleli v Kladské kotlině. Nějak se nám sem ten Blake hodí.

Po návštěvě Brna vás čeká ještě cesta do Uherského Hradiště, kde se zúčastníte uvedení inscenace Denní dům, noční dům. Ta vznikla podle vaší stejnojmenné prózy. Nakolik jste se na dramatisaci podílela?

Adaptaci připravila Renata Putzlacher. Je to výjimečná autorka a mám k ní plnou důvěru. Neumím si představit, jak bude představení vypadat a jsem velmi zvědavá, bude to pro mě překvapení. Jediným vodítkem jsou zatím fotky ze zkoušek, které jsem dostala.

Jaké vaše další texty byly na jevišti převedeny?

Jedna z mých prvních knih, Pravěk a jiné časy, byla

POETICKY. Pro své snové a poetické příběhy bývá Olga Tokarczuková často přirovnávána k Márquezovi. „Je to velká lichotka, ale také příliš velké zjednodušení,“ říká spisovatelka. Foto: archiv Olgy Tokarczukové

uvedena roku 1999 v Českém Těšíně. Hru režisoval Ondřej Spišák a velmi se mi líbila. Tento text v Polsku hrál i Teatr Wierszalin a vznikla televizní inscenace. Básnickou adaptací románu Denní dům, noční dům připravili také v Německu, nedávno byla v Poznani uvedena hra na motivy svého posledního románu. Do práce dramatika a režiséra však nezasahují, divadlo je pro mě čistá magie a raději se jí účastním z hlediska.

Vaši první vydanou knihou byla sbírka básní Města v zrcadlech. Píšíte ještě poezii? Nebo s ní napříkde nějak pracujete při psaní románů?

To nestojí za řeč. Básně jsem psala, protože jsem neměla čas na prózu. Poezie mě tolik nepřitahuje, často ji nerozumím a necítím ji. Není nad dobře napsaný román. To je také poezie, ale navíc ještě spojená s časem a událostmi.

V současnosti patříte k nejčtenějším polským prozaičkám. Která z vašich knih měla největší ohlasy?

Nejúspěšnější je asi Pravěk a jiné časy. Kniha vyšla v roce 1996, pro mě už je tedy poměrně vzdálená, ale v Polsku je stále velmi čtená, zejména proto, že je na seznamu povinné četby pro střední školy. Kdybych měla spočítat počet prodaných kusů, byl by nejspěšnější Pravěk. Velkou odezvu měli také Běguni (česky v roce 2008 vydalo nakladatelství Host, pozn. red.), protože za ně jsem získala literární cenu Nike, která tradičně přitahuje pozornost čtenářů a zvyšuje prodejnost.

Pro své snové a poeticky laděné příběhy býváte často přirovnávána k Márquezovi. Co na to říkáte?

To je velká lichotka, ale podle mého názoru a upřímně řečeno, je to příliš velké zjednodušení. Márquez je živelný, fantastický, smyslový. Já, jak se sluší na člověka ze severu, jsem chladnější, udržuji si větší odstup. Ale hodně nás spojuje: oba rádi posouváme hranice toho, co bývá obecně považováno za reálné.

Vyučujete tvůrčí psaní na Opolské univerzitě. Co studentům nejčastěji zdůrazňujete? Co je podle vás pro začínající autory nejdůležitější?

S překvapením jsem zjistila, že většina mých studentů vůbec nečte! Chtějí se stát spisovateli, ale sami nečtou. Domnívám se, že existuje přímá úměra: na tisíc přečtených stránek připadá jedna strana dobře napsaného textu. Je to kruté, ale pravdivé.

Na čem pracujete nyní?

Píšu teď velmi rozsáhlý a náročný román, jehož děj se odehrává v 18. století, mimo jiné také v Brně. Nechci o něm říct víc, protože si myslím, že když se o práci moc mluví, napětí poklesne a nadjednou není o čem psát.

Přeložila Lucie Zakopalová.

olga tokarczuková

Autorský večer: Olga Tokarczuková a demoni Kladské kotliny
Datum a místo: 4. ledna 2012, od 19.00 hodin. Místogalerie na Skleněné louce v Kounicové ulici 23, Brno. Vstup je volný.

KULTURNÍ SERVIS: Kam jít dnes na jižní Moravě do kina, klubu, divadla nebo na výstavu?

Plzeňská pěna: vítězí originalita umělců

Zlín – Výstavu Plzeňská pěna připravili ve zlínském Domě umění kurátoři Václav Malina a Jiří Valoch. Výstava představuje díla tří desítek umělců a provádí základními okruhy současné výtvarné scény Plzně a okolí. Kurátoři se při výběru neomezovali věkovými kategoriemi, základním hlediskem jim byla kvalita a originalita projevu, takže návštěvníky čekají díla osmdesátníků i dvacátníků v zajímavé symbióze. Jsou mezi nimi například Štěpánka Bláhovcová, Vladimír Blažek, Pavel Falátek, Josef Haring, Josef Hrubý, Jan Jelinek, Petr Jindra, Marek Škubal, David Šlajs, Pavel Štybr a další. Výstavu pořádají Krajské galerie výtvarného umění ve Zlíně a Galerie města Plzně. Expozici si lze prohlédnout do 26. února 2012. (ms)

kluby

Brněnsko

BRNO	
El Sombrero	
Zelný trh 20	
Noche Latina	20.00
Hudební fakulta JAMU (komorní sál)	
Komenského nám. 6, tel. 542 591 604	
Fórum mladých Brno	17.00
Sound café & bar Vyhlička	
nám. Svobody 17	
Jerome Austin	21.00

kina

Brněnsko

BRNO	
Kino Art	
Cihlářská 19, tel. 541 213 542	
Melancholia	18.00
Milování	20.30
Kino Lucerna	
Minská 19, tel. 549 247 070	
Perfect Days – I ženy mají své dny	18.15
Vendeta	20.30
Cinema City Olympia	
U Dálnice 777, tel. 543 560 111	
Hranáři	18.10, 20.10
Vyměřený čas	19.00
Šťastný Nový rok	19.20
Perfect Days – I ženy mají své dny	20.40
Rumový deník	21.30
Věc: Počátek	21.30
Velká vánoční jízda 3D	15.00
Kocour v botách	15.00, 17.00
Přízdis*áci	15.00, 17.10, 19.10

divadla, koncerty

Brněnsko

BRNO	
Divadlo Polárka	
Tučkova 34, tel. 541 212 912	
Z jedné i druhé kapsy	9.30
činohra	
Městské divadlo Brno	
Ljdičká 16, tel. 533 316 301	
Činoherní scéna	
Zkrocení zlé ženy	

Mission: Impossible - Ghost Protocol	13.20, 15.20, 17.20, 19.20
	15.10, 16.50, 17.50, 19.30, 20.30
Twilight sága: Rozbřesk - 1. část	13.30, 15.40, 17.30
	15.10, 17.30, 19.50
Černá hodina 3D	16.00, 18.00, 20.00, 21.50
Velká vánoční jízda	16.10
Alvin a Chipmunkové 3	16.30, 18.30, 20.20
Kocour v botách 3D	16.40, 18.40
Válka bohů 3D	17.10, 21.40
Cinema City Velký Špilberk	
Mečová 2, tel. 543 560 111	
Hranáři	18.40
Poupata	18.50
Válka bohů 3D	19.00
Rumový deník	20.50
Vyměřený čas	21.10
Perfect Days - I ženy mají své dny	21.20
Velká vánoční jízda 3D	13.00
Alvin a Chipmunkové 3	

činohra	19.30
Národní divadlo	
Dvořákova 11, tel. 542 158 111	
Mahenovo divadlo	
Ideální manžel	19.00
činohra	
Janáčkovovo divadlo	
Opereta Gala	19.30
opereta	
Studio Marta	
Bayerova 5	
tel. 542 591 512	

Blanensko

BOSKOVICE	
Kino Panorama	
Kpt. Jaroše 15, tel. 516 452 026	
Moneyball	19.30

Znojensko

ZNOJMO	
Kino Svět	
Havlíčková 7, tel. 515 224 034	
Perfect Days – I ženy mají své dny	17.30
Černá hodina 3D	19.00
Vyměřený čas	19.30

Vyškovsko

VYŠKOV	
Kino Sokolský dům	
Rock života	20.00

Polárka zve děti na Čapkovy povídky

Brno – Adaptaci detektivních příběhů na motivy Čapkových Povídek z jedné a druhé kapsy uvede dnes brněnské Divadlo Polárka. Představení začíná v půl desáté dopoledne. (tsu)

Katedrálu na Petrově rozezní vážná hudba

Brno – Katedrála svatého Petra a Pavla na Petrově přivítá dnes koncert skupiny Hradišťan a komorního orchestru Czech Virtuosi. Začátek je v sedm hodin večer. (tsu)

Panorama promítne film o baseballistovi

Boskovice – Boskovické kino Panorama promítne dnes od půl osmé večer film Moneyball s Bradem Pittem, který vypráví skutečný příběh nadějných baseballistů. (tsu)

český rozhlas brno

středa 4. ledna

5.00 Dobré ráno – ranní proud informací
8.30 Srdcovky – písničky na zavolano
9.00 Apetýt – magazín s Marcelou Antoňovou. Jak jste spokojeni se službami České pošty? O tom s poštovní ombudsmankou Zuzanou Kvášovou. O věkovém rozdílu v partnerských vztazích s psychologem Tomášem Novákem.
12.00 Morava krásná zem – dechovky
13.00 Siesta – s Josefem Veselým
14.30 Rendez-vous – s Josefem Veselým. Procházka s Milenou Flodrovou.
16.30 Srdcovky – písničky s věnováním
17.00 Rádionoviny – hlavní zprávy dne
17.10 Otázky a odpovědi – publicistika
17.30 Na moravskou notu – folklor
Zprávy vysílá Český rozhlas Brno každou hodinu (brno.rozhlas.cz)

muzea, výstavy

Brněnsko

BRNO
Technické muzeum v Brně
Purkyňova 105, tel. 541 421 411
Labrynt poznání (do 30. září 2012)
Prygl story – výstava o Brněnské přehradě (do 1. dubna 2012)
Fenomén Igraček (do 31. prosince)
ASEKOL – Muzeum spotřebičů (do 31. ledna 2012)
Místogalerie – Skleněná louka
Kounicova 23, tel. 603 284 259
Jan Zuziak: Slzy třešní – fotografie
Galerie BKC
Radničká 1, tel. 542 427 108
Muzeum romské kultury
Bratislavská 67, tel. 545 571 798
Pod lupou – 20 let Muzea romské kultury (do 18. března 2012)
Peskere jakhenca (Svými očima, Swyma

očima) – mladá řecká romská fotografie (do 15. ledna 2012)
Baron Trenck Gallery
Kapucínské nám. 5
Betlémy a adventní dekorace (do 8. ledna 2012)
Dům umění města Brna
Malinovského nám. 2, tel. 542 213 883
Zdeněk Fránek: Útroby architektury (do 29. ledna 2012)
Moravská galerie v Brně
Husova 18, tel. 532 169 111
Místodržitelův palác
Moravské nám. 1a, tel. 532 169 111
Colorito – malířství v Benátkách z 16.–18. stol. na příkladech málo známých sbírek (do 20. května 2012)
Barokní sál
Všichni jsme z jedné planety – výstava fotografií Jindřicha Štreita proti xenofobii (do 7. ledna 2012)

Kabinet
Sběratelé a mecenáši VI: Marie Richtero- vá (1927–2011) (do 9. září 2012)
Pražákův palác
Husova 18
V plném spektru – fotografie 1900–1950 ze sbírkové galerie (do 5. února 2012)
Abrium
Sláva Sobotovičová: Mírný posun (do 15. ledna 2012)
Uměleckoprůmyslové muzeum
Husova 14
Obrazy myslí/Mysl v obrazech (příprave- no ve spolupráci s Deutsches Hygiene- Museum Dresden, do 18. března 2012)
podesta
Z pohádky do pohádky (vstup zdarma, výstava potrvá do 4. března 2012)
Jurkovičova vila
Jana Nečase 2

Jurkovičova vila – historie a obnova (do 18. března 2012)
Moravské zemské muzeum
Zelný trh 8, tel. 542 321 205
Biskupský dvůr
Muzejní 1, tel. 533 435 282
Palác šlechticů
Koblišná 1, tel. 542 422 361
Skleněná krása aneb Historie (nejen) vánočních ozdob (do 26. února 2012)
Erwin Raupp – Moravská Hellas 1904 (do 22. ledna 2012)
Dietchsteinský palác
Zelný trh 8
Beatlemánie! (do 20. ledna 2012)
přízemní výstavní sál
Hynku! Vilém! Jarmilo!!! K. H. Máchu, kniže české poezie (do 31. března 2012)
Pavilon Anthropos
Pisárčková 5, tel. 543 248 391

Umění australských domorodců/ Za posledními lidmi doby kamenné (do konce roku 2012)
Zdeněk Burian: Viděl světy dávno minulé (dlouhodobá výstava)
Galerie PLATINIUM
Veveří 111
Marie Blabolilová: Zelené obrazy
Divadlo Reduta
Zelný trh 1
Nedohra – fotografie Miroslava Tichého, malby a objekty Briana Tjepkemy (do 13. ledna 2012)
Hrad Špilberk
Špilberk 1, tel. 542 123 615
Design by Bořek Šípek (do 15. ledna 2012)
Kuky se vrací... na Špilberk (do 29. ledna 2012)
Barbie v šatech krásných jako sen (do 29. ledna 2012)